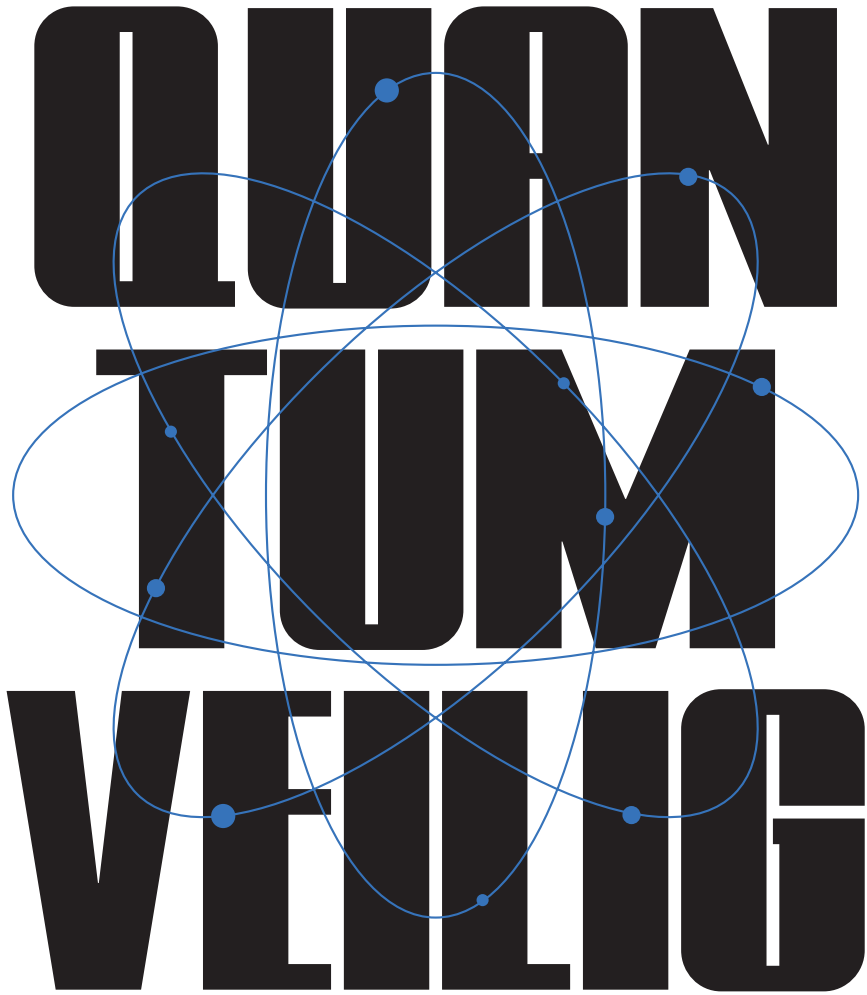

QUANTUM TUM VEILIG

**Hoe organiseren we
de veiligheid van morgen?**

Steven De Smet

Lannoo
Campus

D/2022/45/54 – ISBN 978 94 014 8251 6 – NUR 740

Foto omslag: @carlocopejans.be

Vormgeving omslag: Atelier Steve Reynders

Vormgeving binnenwerk: Wendy De Haes

Illustraties: Sven Mastbooms

© Steven De Smet & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2022.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediodivisie van Uitgeverij Lannoo nv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgeverij LannooCampus

Vaartkom 41 bus 01.02

3000 Leuven

België

www.lannoocampus.com

Postbus 23202

1100 DS Amsterdam

Nederland

INHOUD

Voorwoord Rik Vera	9
Inleiding	13
Luis in de pels	14
Structuren	15
Quantumveiligheid	16
Maatschappelijk draagvlak	17
1 Leiden & zorgen	25
Iedereen welkom	27
Te veel bazen	34
2 Structuren & netwerken	43
Scenario 1: netwerken	45
Scenario 2: systemen	45
Scenario 3: beslissen	46
Papier is geduldig	47
Schaalvergrotingen	48
3 Visie & innovatie	61
Politie versus veiligheid	63
Een veilige cyberwereld	64
Participatie	65
4 Wijk & informatie	77
Nadruk op de wijkpolitie	79
Relaties	82
Digitaal	84

5 Disruptie & privacy	97
#Veilig2020	101
Comité D	102
Gentse Feesten	109
Technologie	110
6 Cultuur & legitimiteit	115
Culture eats strategy for breakfast	117
Cultuur en veranderingen	118
Legitimiteit	119
Etnisch profileren	121
Rotte appels	121
Omerta	123
7 Expertise & partnerships	133
Cyber	135
Ondermijning	136
Partnerships	143
Slotwoord	153
Staten-Generaal	156
Ambiente veiligheid	157
Nawoord door Peter Hinssen	159

Inspirator, motivator en zelfs als antagonist
een blijvend en groot verlies ...

Zonder jou was er nooit sprake
van 'De Nieuwe Politie', noch
van 'Quantumveilig'

Hartelijk dank

Brice De Ruyver,
23 oktober 1954 - 19 oktober 2017

VOORWOORD RIK VERA

Vandaag is het de laatste dag van oktober 2021. Buiten is het grijs, winderig en kil. Binnen koester ik me in de warmte van ons huis en heb ik de laptop op de schoot genomen. Boven slaapt mijn jongste kleinkind en dus is die schoot even vrij. Buiten vallen de vergeelde bladeren van de kastanje op het donkere gazon.

'Wil je het voorwoord schrijven voor mijn nieuwe boek', had Steven me al een poos geleden gevraagd. Natuurlijk wou ik dat. Steven is een goede vriend en iemand die ik beschouw als een medestander in 'onze' strijd voor een betere samenleving. Maar zoals vaak in de hectiek van het leven bleef 'het even schrijven van een voorwoord' net die taak die telkens weer uitgesteld werd. Omdat de deadline ondertussen overschreden was, moest ik het vandaag wel doen. Het weer zet ook niet aan om in de tuin te rommelen of ergens met de tractor over de weides te dokkeren.

Zoals dat gaat met mensen die een voorwoord mogen schrijven, heb ik het boek al kunnen lezen. Dat deed ik gisteren, op de voorlaatste dag van oktober, terwijl de ene regenbui de tuin geselde. Ik las het in een ruk uit en ik weet dat u dat nu ook zult doen. De tekst kleeft en laat niet los. En ik weet waarom.

Steven is net als ik een grootvader met een missie. Hij droomt niet alleen van een betere wereld voor de huidige generatie en de volgende en de volgende, hij tracht ook op zeer overtuigende manier te vertellen en aan te tonen hoe dat zou kunnen en moeten. Een belangrijk aspect van ons welbevinden als mens, is hoe veilig we ons voelen in de samenleving en dus hoe 'de overheid' voor die veiligheid zorgt.

Al meteen bij het begin van zijn boek maakt Steven helder waarom hij het geschreven heeft: 'Mijn vorige boek eindigde met tien ideeën voor een nieuwe politie die jammer genoeg nauwelijks werden opgepikt door de politieorganisatie of het politieke niveau. Dat houdt me uiteraard niet tegen om opnieuw een poging te wagen! Met deze kortere en hopelijk nóg toegankelijke publicatie wil ik nog eens goed aan de boom schudden. We weten allemaal dat we ons dringend moeten buigen over de toestand van de politie in ons land. En bij uitbreiding over de hele veiligheidsproblematiek in de huidige maatschappij.'

Het weefsel van de samenleving is dramatisch veranderd. Door de sterke impact van technologie is er een heel arsenaal aan digitale middelen bijgekomen, om nieuwe dynamieken tussen mensen mogelijk te maken, te sturen en te monitoren. Dat arsenaal kan gebruikt worden om onze veiligheid te verzekeren, maar wordt gebruikt als een arsenaal aan nieuwe wapens, in de handen van hen die net de veiligheid willen aanvreten, op kleine en grote schaal. Het is het verhaal van *The Good, The Bad and The Ugly*. Steven maakt in dit boek heel erg helder dat als de politiediensten in ons land zich niet dringend herorganiseren, aan de hand van die toolkit, ze hopeloos achter de feiten aanhollen en onze veiligheid helemaal niet kunnen verzekeren. Steven vertelt ook hoe het wél kan.

Steven is een insider die het standpunt van de outsider inneemt. Hij kijkt van buitenaf naar de werking van de apparaten die onze veiligheid moeten garanderen en hij kent de huidige werking door en door. Tegelijk verdiept hij zich voortdurend in de nieuwe technologische evoluties en ziet hij vanuit zijn unieke positie heel snel hoe dat nieuwe arsenaal de werking van het huidige veiligheidsapparaat grondig zou kunnen herschrijven, om het (veel) efficiënter te maken. En Steven ziet ook hoe en waarom dat vandaag niet gebeurt.

Steven noemt zichzelf een luis in de pels, maar is eigenlijk een bevlogen bruggenbouwer. Bruggen tussen wat is en wat zou kunnen zijn. Tussen de

buitenwereld en de binnenwereld van veiligheid. Tussen heden en toekomst. Tussen vrijheid en veiligheid. Tussen droom en daad.

Het onderwerp van Stevens nieuwe boek belangt ons allen aan. Het welbevinden van de volgende generaties staat op het spel, dat is helder. Bij het lezen van dit krachtige boek voel je in elke alinea de kennis, de kunde en de passie van een man met een missie. Precies daarom sleept het boek je mee, hoofdstuk na hoofdstuk.

Waar Steven over vertelt, is ontstellend én hoopvol. Zijn dromen zijn niet onhaalbaar. De oplossingen liggen voor het grijpen. Ze vragen kennis en doorzettingsvermogen en vooral moed. De moed om eraan te beginnen. Laat dit boek de start zijn.

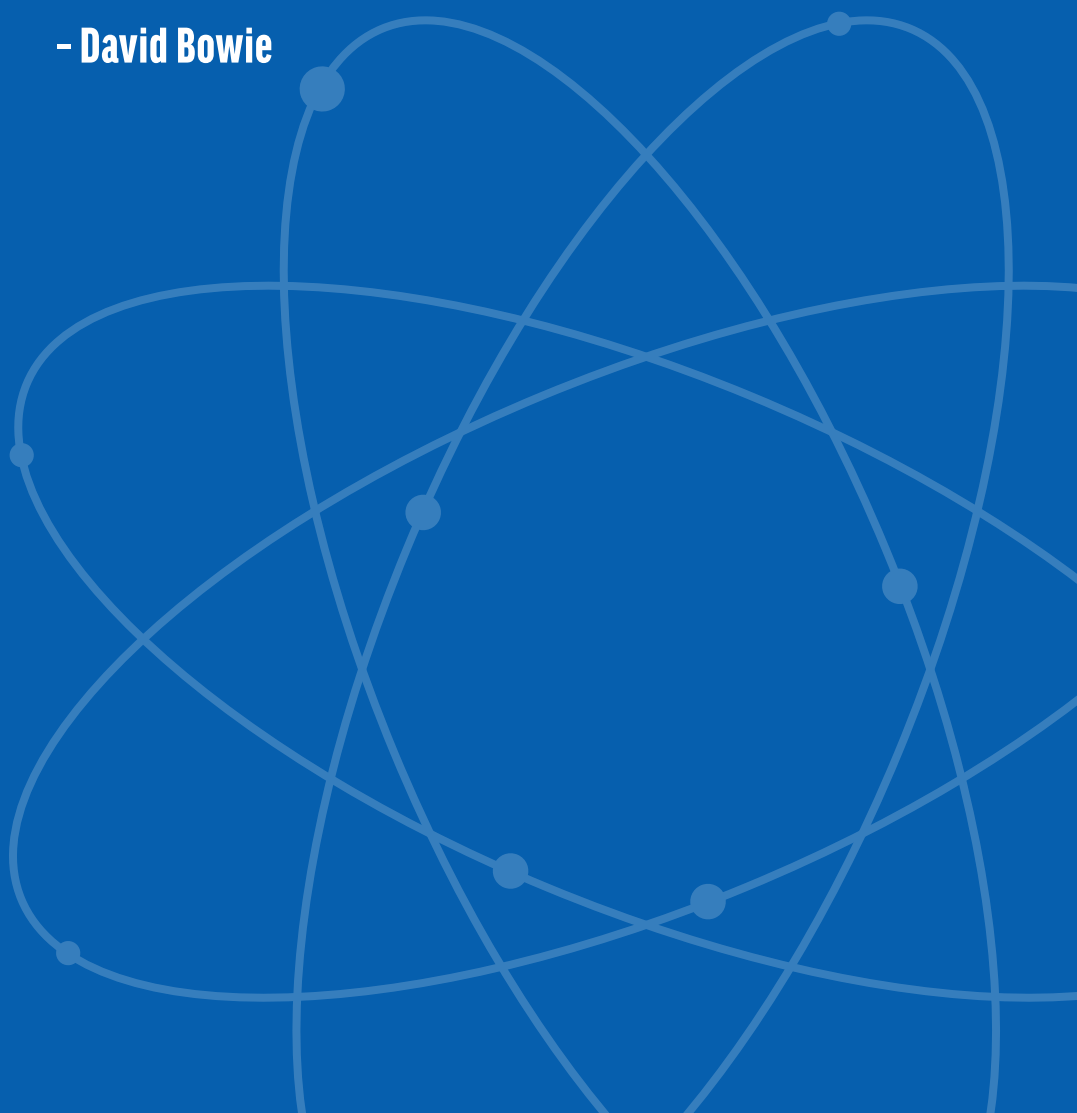
Buiten priemt een lage zon door het grijs en ze kleurt de tuin in goudgele tinten. Straks ga ik met mijn kleinkinderen wandelen. We zullen bladeren rapen en kastanjes, terwijl ik verhaaltjes vertel over kabouters en elfjes en stilletjes hoop dat ergens mensen over hen waken.

'The next big thing will be a lot of small things' stond lang op de gevel van het gebouw van de Gentse universiteit in de Sint-Pietersnieuwstraat. Ik zou daarvan willen maken: 'The next big thing will be a lot of CONNECTED small things.' Dat kan een ongrijpbaar monster creëren dat de wereld onleefbaar maakt, tenzij wij, die het goed voorhebben met mens en maatschappij, ons netwerk creëren. De meeste mensen deugen, ons netwerk is altijd sterker. Laten we er nu mee beginnen. Met dit boek.

- Rik Vera

**'Tomorrow belongs
to those who can
hear it coming.'**

- David Bowie

INLEIDING

Je ziet het niet aan mij, maar in december 2021 vierde ik mijn 65ste verjaardag en ben ik intussen met ‘pensioen’. Of zoals ik het liever omschrijf: ik ben afgestudeerd als onderzoeker aan de universiteit van de politie. Nu begin ik aan mijn volgende opdracht: mijn verzameling ervaring, kennis, inzichten en contactpersonen ten dienste stellen van de reguliere, democratisch georganiseerde veiligheidsdiensten, zodat we de veiligheid van de komende generaties kunnen waarborgen. Ik heb twee prachtige kleindochters en ik wil, net zoals vele andere ouders en grootouders, dat zij een veilige(re) toekomst mogen hebben, vandaag en later, wanneer ze volop in het maatschappelijke leven staan.

Tien jaar geleden schreef ik *De nieuwe politie*, waarin ik waarschuwde voor een aardverschuiving op het gebied van politiewerk en digitalisering. Het boek was misschien zijn tijd te veel vooruit en de believers bleken nog echte pioniers. Ik kreeg honderden positieve reacties ... maar er gebeurde niets. Pas de laatste jaren werd duidelijk dat steeds meer mensen uit de politiewereld er hetzelfde over denken en dat we op een kritisch punt komen, waar verandering mogelijk wordt.

Nadat Dutroux uit een gerechtsgebouw ontsnapte en uiteindelijk opnieuw gevat werd door een boswachter, werd de Belgische politie in 1998 hervormd. Dat was de symbolische druppel die uiteindelijk, na de CCC, de Bende van Nijvel en het Heizeldrama in de jaren tachtig van de vorige eeuw, de definitieve aanleiding gaf tot een grondige hervorming van de politiediensten. [Gemeentepolitie, rijkswacht en gerechtelijke politie smolten samen tot één geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus: het lokale en het federale.](#) De nieuwe federale politie startte daadwerkelijk op 1 januari 2001, de lokale politie op 1 januari 2002.

[Na tien jaar werd de politiehervorming geëvalueerd, maar niet bijgestuurd!](#) Nu zijn we nog eens tien jaar verder en werken we nog altijd ongeveer zoals

we werkten in de tijd dat de smartphone niet eens bestond ... Mijn vorige boek eindigde met tien ideeën voor een nieuwe politie, die jammer genoeg nauwelijks werden opgepikt door de politieorganisatie of het politieke niveau.

LUIS IN DE PELS

Dat houdt me uiteraard niet tegen om opnieuw een poging te wagen! [Met deze kortere en hopelijk nóg toegankelijke publicatie wil ik nog eens goed aan de boom schudden.](#) We weten allemaal dat we ons dringend moeten buigen over de toestand van de politie in ons land. En bij uitbreiding over de hele veiligheidsproblematiek in de huidige maatschappij. 'De politie is een zinkend schip', schrijft professor Jelle Janssens, hoofddocent strafrecht en criminologie aan de Gentse universiteit. Verder in dit boek lees je zijn bijdrage, waarin hij zijn uitspraken nog verduidelijkt.

Het jaar 2020 sloeg in als een bom door de wereldwijde pandemie en de – eveneens wereldwijde – opstand tegen politiegeweld en etnisch profileren. [Ook minister van Binnenlandse Zaken Verlinden trekt aan de alarmbel.](#) Het huidige politiemodel komt na twintig jaar almaar meer onder druk te staan, stelt ze. De politiewerking wordt uitgedaagd door nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Daarom nam ze in 2021 samen met een aantal sleutelpartners het initiatief om een Staten-Generaal van de Politie te organiseren. Die Staten-Generaal (#SEGPOL) wil de uitdagingen van de politie in beeld brengen en beleidsaanbevelingen doen, om zo tot een meer moderne en dynamische politie te komen.

[Met Quantumveilig wil ik aan dit debat en de #SEGPOL bijdragen.](#) Want ik geloof erin, vooral in een gemeenschappelijke aanpak. Maar ik geloof ook dat het belangrijk is om de moeilijke vragen te durven stellen, en om buitenstaanders te betrekken die op het eerste gezicht misschien weinig van politie of de veiligheidsaanpak in ons land afweten.

Met de allerbeste bedoelingen blijf ikzelf graag de luis in de pels om zaken te duiden, aan de kaak te stellen en ja, zelfs sommigen op de zenuwen te werken – iemand moet het doen. Vergeet niet, de (veiligheids)toekomst van onze (klein)kinderen staat hier op het spel!

Zonder kritische aanpak heb ik schrik dat de #SEGPOL in de val loopt van het 'groepsdenken'. Groepsdenken is een dodelijk fenomeen, waarbij een groep van op zich zeer bekwame besluitvormers zodanig wordt beïnvloed door een illusie van onaantastbaarheid, door het gevoel van 'goed bezig zijn', tunnelvisie en zelfcensuur, dat de kwaliteit van de groepsbesluiten vermindert. Er wordt dan niet of onvoldoende naar alternatieven gezocht. Er wordt dan argwanend gekeken naar een afwijkende mening of naar mensen die vraagtekens plaatsen bij axioma's die al (te) lang meegaan. Groepsdenken kun je enkel doorbreken door je eigen waarheid te toetsen aan interne criticasters en aan de priemende ogen van buitenstaanders. Politie is van de staat én van de straat.

STRUCTUREN

Sinds de impact van het internet en sociale media op ons leven geloof ik sterk in netcentrisch werken. Daarmee bedoel ik: overgaan van een overheidsbedrijf met centrale aansturing en een piramidale hiërarchie naar een netwerkorganisatie. De rigide structuren die we nu kennen (en waaronder we nu gebukt gaan) zijn niet meer van deze tijd. Maar wie gaat er verandering in brengen? Je zult deze verzuchting van mij nog op verschillende momenten zien terugkeren, maar ik kan er niet omheen. [Als we hardnekkig blijven vasthouden aan de huidige opbouw en systemen in onze samenleving, kan de veiligheid er enkel slechter van worden.](#)

Zo was het in 2012, bij het verschijnen van *De nieuwe politie*, al duidelijk dat de opgelegde waarschuwings- en beslissingsketens hopeloos gedateerd waren. Ontstaat er morgen een crisis? Dan kun je er nagenoeg zeker van zijn dat je het eerder hoort van een twitteraar of op een sociaal platform dan via de geëigende wegen.

Op de dag van de aanslagen in Zaventem, maart 2016, was ik strategisch adviseur veiligheid en (crisis)communicatie bij de gouverneur van Oost-Vlaanderen. Ik kreeg binnen het kwartier na de bomontploffingen, van een voor mij zeer betrouwbare bron, foto's van de aanslag doorgestuurd. Ik ging ermee naar een veiligheidsambtenaar, om het crisisplan op te starten, maar kreeg als antwoord: 'We hebben nog geen telefoon gekregen.' [Waarom zou in 2016 je veiligheidsaanpak pas beginnen als de telefoon rinkelt?](#)

Idem dito voor de top-downcommunicatie die we ondergingen tijdens de coronacrisis in 2020. De minister stuurde een mail naar de gouverneurs. De gouverneurs stuurden die mail naar de burgemeesters. De burgemeesters stuurden diezelfde mail op hun beurt naar hun korpschefs van politie, brandweercommandanten en medische componenten. Vervolgens werden op alle niveaus Zoom- en Teamsvergaderingen gehouden, om vervolgens opnieuw een mail te sturen naar de burgemeesters en de gouverneurs, waarna de gouverneurs nog eens een Zoom- of Teamsmeeting hielden en uiteindelijk een mail naar de minister stuurden. Ik trek het een beetje in het belachelijke, maar dat doe ik omdat ik een punt wil maken.

Dezelfde starre reacties kregen we te verduren met de overstromingen in de Ardennen van 2021. [Dagenlang wezen de verschillende diensten en niveaus naar elkaar zonder in beweging te schieten](#). Brandweperlui van de ene zone konden niet in een andere zone opereren zolang er geen hulpvraag was. Vrijwilligers schoten nagenoeg onmiddellijk in actie en gaven de officiële overheidsinstanties het nakijken. Het was gênant. Zo kunnen we niet meer verder.

Ik ga niets of niemand natrappen, ik neem dit ook niemand rechtstreeks kwalijk, maar ik stel het wel aan de kaak. Hoe complexer de structuren zijn waarin je je beweegt, hoe minder verantwoordelijkheid op je schouders terecht komt en hoe minder vaak je beslissingen zult nemen. Voor een buitenstaander lijkt het zelfs alsof dát de reden was om de structuur zo complex te maken – ook al is dat niet juist.

Het kán anders en beter. We kunnen voluit voor een netwerkorganisatie gaan, internationale samenwerkingen versterken, de niet meer bestaande geografische grenzen naar onze hand zetten en chaos durven toelaten. Hier steel ik even van Menno Lanting, Nederlands strateeg en innovator: 'Het gaat steeds minder om structuren, langetermijnplannen en afspraken, en steeds meer om gedeelde normen en waarden en om zogenaamde fuzzy doelen, zoals vertrouwen op de collectieve kennis en passie van de mensen in en om de organisatie.'

QUANTUMVEILIGHEID

Quantum is een woord dat tot de verbeelding spreekt. In de fysica is een quantum 'de kleinste, ondeelbare hoeveelheid van een grootheid die bij een

interactie betrokken kan zijn'. De kwantumwetenschap 'onderzoekt processen die zich op het kwantumniveau afspelen (op atomair of subatomair niveau), maar kan zich ook focussen op het macroscopisch systeem, waarvoor de wetenschap wetmatigheden probeert op te sporen'.

Quantum slaat dus op het kleinste, ondeelbare deeltje. Veiligheid op de kleinste schaal, dat is het individu. Dat is de veiligheid van jou en mij. Van jouw zoon en mijn kleindochter. Van onze ouders en jullie grootouders. Ondeelbaar.

Quantumveiligheid probeert ook de wetmatigheden op te sporen op macro-niveau: alle inspanningen van alle veiligheidsdiensten met hun impact, structuren en kenmerken. Ik wil het debat namelijk opentrekken en niet enkel toespitsen op politie. De politie draagt wel bij aan veiligheid(sgevoelens), maar doet dat in volledige samenwerking met de particuliere veiligheidssector, brandweer, civiele bescherming, gemeenschapswacht, medisch personeel en ambulanciers en het leger. En met jou, de lezer van dit boek. Ik wil je graag uitnodigen om samen met de 'professionals' mee te denken over jouw veiligheid. Net zoals je waarschijnlijk nadenkt over jouw gezondheid, energiefactuur en belastingaangifte, bijvoorbeeld.

MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK

De helft van dit boek vertel ik, de andere helft wordt verteld door een resem ambassadeurs, experts en cracks die mijn verhaal mee ondersteunen en op een veel eloquentere manier kunnen uitleggen. Mijn dank gaat uit naar Erik, Amir, Khalid, Bert, Christophe, Kim, Jurgen, Rogier, Arnout, Ignaas, Joaquin, Thierry, Karin, Peter, Jelle, Sven, Keziban, Marc, Frederik, Steven, Fons, Katja, Martijn, Rick, Ruud, Frank, Saskia, Ine, Rik, Gert en Elke om hun kostbare tijd én inzichten met mij te willen delen: dikke merci!

Ik herhaal en zal blijven herhalen dat ik het belangrijk vind om mensen van buiten de politieorganisatie te betrekken. Dat lijkt me het meest gezonde antidotum tegen groepsdenken en navelstaarderij.

Ga ik honderd procent akkoord met de mening van mijn gastauteurs? Niet noodzakelijk. Maar we hebben een heel groot raakvlak ontdekt, al zeker wanneer het over de toekomst van veiligheid gaat, en dat is wat telt. Zij bren-

gen per thema inzichten en ideeën aan die een zeer welkome aanvulling zijn op mijn eigen perspectieven.

AMIR BACHROURI

In januari 2021 werd Amir Bachrouri als achttienjarige student rechten uit Borgerhout verkozen tot voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad, waardoor hij 2,7 miljoen kinderen en jongeren kon vertegenwoordigen.

‘Als voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad spreek ik de politie niet vaak’, vertelt Bachrouri. ‘Wel heb ik in het kader van ons advies over de relatie tussen politie en jongeren uitgebreid gesproken – on en off the record – met de juiste mensen van Comité P, de Algemene Inspectie, een aantal korpschefs en hoofdcommissarissen. Ik zeg niet dat ik de kneepjes van het vak ken, maar ik kan wel de lokale van de federale politie onderscheiden. Ik weet bijvoorbeeld dat combi’s met blauwe strepen van de lokale politie zijn, oranje strepen zijn van de federale politie. Ik ken ook wel verschillende diensten van de Antwerpse politie, zoals het fietsteam Orida, de interventiedienst en de snelleresponsteams SRT.’

De Vlaamse Jeugdraad probeert de politie vooral met advies te benaderen. Ook reageert de raad sporadisch als er zich een ernstig voorval voordoet. Zo schreef hij recentelijk een advies over de situatie in de Gentse Blaarmeersen, waarbij quota werden geïntroduceerd om mensen uit Brussel en plaatsen buiten Gent te weren.

Het wantrouwen tussen jongeren en politie is een bijzonder complex probleem, waarvoor geen wonderoplossing bestaat. Vooral omdat het heel wat lagen heeft. Voor de een is de politie een symbool van een overheid die hem in de steek laat, voor de ander is de politie een vijand omdat die zijn brood afpakt door bijvoorbeeld op te treden tegen drugshandel.

Volgens Bachrouri zijn er sowieso heel wat sociologische problemen in de marge die je moet aanpakken. Er is de grote uitdaging om jongeren van de straat houden en dus op de schoolbanken. Jongeren zouden ook beter begeleid kunnen worden naar de arbeidsmarkt. En we moeten discriminatie en racisme aanpakken.

Daarnaast gelooft Bachrouri dat de politie de hand in eigen boezem moet steken: waar loopt het vaak mis? Bij de agressieve communicatie van agenten die zonder motivatie een *paske* vragen. Werken aan een beleid van gemotiveerde controle is dus primordiaal. En hij wil de dialoog tussen de beide stakeholders bevorderen: bruggen bouwen! Momenten organiseren waarbij agenten eens kunnen binnenspringen in een jeugdhuis, avonden waarop ze tezamen iets eten, dagen waarop ze samen voetballen, noem maar op.

Er is een brede waaier van problemen, maar alles begint bij wederzijds respect. Bachrouri vindt dan ook dat je jongeren die bewust amok maken en altijd anderen oppoken gewoon moet kunnen bestraffen. Daarna moet je hen wél op maat in de samenleving laten resocialiseren.

Voor Bachrouri is veiligheid een gevoel dat hij wil hebben, zeker in de probleemwijken van Gent, Antwerpen en Brussel. 'Ik moet het gevoel hebben dat ik over straat kan wandelen zonder dat er niets uit mijn zakken wordt gerold', geeft hij als voorbeeld. 'Ik zou ook willen dat mijn zus probleemloos over straat kan lopen zonder nageroepen te worden, dat mijn wat minder mobiele opa zonder opmerkingen kan rondlopen en vooral dat er in onze straat geen schoten worden gelost of granaten in brievenbussen ontploffen. Verder is een veilige buurt voor mij een buurt waarin de politie wel zichtbaar aanwezig is – in de vorm van wijkagenten te voet of op de fiets. Ten slotte vind ik het belangrijk dat zaken opgedoekt worden waar duidelijk criminele activiteiten worden begaan!'

We leven in een polariserende periode, waarin we nog dagelijks met discriminatie geconfronteerd worden. Daarvoor herhaalt Bachrouri zijn mantra van wederzijds respect. Hij wijst er ook op dat we een aantal vooroordelen moeten herkennen en er actief mee aan de slag moeten gaan. Wat kun je iemand ver-

wijten die maar één persoon met een migratieachtergrond kent en daar dan ook nog eens een slechte ervaring mee had? Die concludeert daaruit dat alle mensen met een migratieachtergrond slecht zijn. Neem je dat die persoon kwalijk? Of leer je hem zelf te ondervinden dat de realiteit heus niet zo zwart-wit is en ruk je hem los uit zijn te smalle referentiekader?

Je kunt ook met praktijktesten meten waar het probleem van discriminatie zich werkelijk voordoet en streefcijfers vooropstellen. [Tegelijk is het belangrijk zo veel mogelijk de politiediensten te diversifiëren](#). Binnen een korps merk je hoe er soms nog wat meewarig wordt gedaan over bepaalde minderheden, maar als die minderheden structureel vertegenwoordigd zijn in de organisatie, representeert die eerlijker de samenleving die ze beschermt.

De Jeugdraad probeert vooral een aantal kinderrechten hoog op de agenda te zetten en mee aan tafel te zitten vanuit de expertise als het luisterend oor van kinderen en jongeren. Zo kwam de raad met het voorstel om een kindtoets in te voeren, waardoor iedere politiecontrole waarbij een minderjarige betrokken is, op een aangepaste wijze wordt afgehandeld. 'En,' concludeert Bachrouri, 'we proberen, door de huidige generatie ernstig te nemen en op tijd aan de alarmbel te trekken, toekomstige generaties een beleid te besparen dat hen koud laat.'

ERIK AKERBOOM

Erik Akerboom is sinds 1 mei 2020 directeur-generaal van de Nederlandse Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst. Daarvoor was hij vier jaar lang de korpschef van de Nationale Politie in Nederland.

In 2013 zorgde de Nederlandse politiehervorming ervoor dat 26 politiekorpsen opgingen in één nationaal politiekorps. In de praktijk kende de vorming van het nationale korps zijn voor- en nadelen. Het wegwerken van de lokale versnippering is een zegen gebleken bij snelle opschaling in het kader van openbare orde en bij de digitalisering van de samenleving. Het is wel zaak dat er een duidelijke visie is op de lokale

verankering en het waarborgen van de lokale politiezorg, die taak blijft onvervreemdbaar van de politie. Akerman heeft wat raad voor de collega's van de Belgische politie, mochten ze een politiehervorming overwegen.

'Sleutel vooral aan de processen en organisatieonderdelen die cruciaal zijn voor de vernieuwing. Ga niet te veel sleutelen aan de basispolitieorganisatie en begin niet als een dolle te reorganiseren. **Concentreer je vooral op de ondersteunende en sturingsprocessen.** De impact daarvan kan enorm zijn, ook op psychologisch vlak. Het duurt minimaal vijf jaar voordat de politieorganisatie weer helemaal met het vizier volledig naar buiten gericht staat.

Neem de tijd voor bestuurlijke ontwikkeling en evaluatie. Het spookbeeld van een gecentraliseerde, van de burger vervreemde politie kan opdoemen, maar werd in Nederland vermeden. Het bestuur moest erg wennen aan de politiehervorming en er was veel wantrouwen. Om dat aan te pakken, creëer je op

lokaal, regionaal en nationaal niveau een driehoeksoverleg. Het lokaal werk zit immers in het DNA van de politie. Maar ook internationaal is één politie veel sterker.'

'Aanvankelijk zou de Nationale Politie vooral beheersmatig één politie zijn', legt Akerboom verder uit. 'Inmiddels is er meer ruimte om ook operationeel één politie te worden. [Belangrijker nog is een visie op de rol en taak van politie in het cyberdomein](#). Waar zitten de rechtsstaat, de rechter, de officier van justitie en de politie in "cyber"? Met het verschuiven van de gehele veiligheidsproblematiek naar de digitale wereld moeten we onze taken en *capabilities* herdefiniëren en de inzet van middelen herzien.'

De Nederlandse politie werkt intussen al enkele jaren met digitale wijkagenten. België kan daar een aantal lessen uit trekken. 'Eigenlijk is iedere wijkagent een digitale wijkagent, die dus ook online actief is. Het is een groeimodel dat als aanjager werkte. Destijds bleek vooral de jongere generatie wijkagenten uit de voeten te kunnen met de nieuwe concepten en apparatuur. Het paste niet in het natuurlijke gedrag van oudere wijkagenten om actief te zijn op het internet. Het werd ook te veel gezien als iets dat "erbij" komt. Maar het leuke is dat de jongere agenten de oudere generatie op sleeptouw hebben genomen. [Agenten moeten de toegang, apparatuur en netwerken hebben, maar uiteindelijk gaat het om zelfvertrouwen en vaardigheden](#). Hoe communiceer je op fora van jongeren? Maar ook: hoe neem je bitcoins in beslag?'

De Nederlandse politie wordt in haar samenwerking met de verschillende veiligheidsinstanties gewaardeerd, maar vroeger werd de samenwerking vaak als ad hoc gekwalificeerd. Ze kwam voort uit acute onveiligheidsproblemen. Structurele coalities rondom de belangrijkste thema's waren nodig, inclusief 'gezichten' op alle niveaus die de netwerken en coalities onderhouden. De nieuwe politie is ook agendazettend. Zowel in de netwerken als in haar publiek optreden werkt ze volhardend aan de gemeenschappelijke veiligheidsagenda die ze met de veiligheidspartners opstelt. Niet alleen beleidsmatig, maar ook uitvoerend, bij elkaar, met elkaar, in de wijk, de stad, de haven, in het onderzoek naar ondermijning in de financiële sector enzovoort. Er zijn ook ruime protocollen nodig om informatie uit te wisselen.

'Ik vrees niet dat we het risico lopen een democratisch georganiseerde politie als instituut te verliezen', stelt Akerboom gerust. 'De politie staat op nummer één als het gaat om vertrouwen, ze is het hulpvaardige, beschermende anker in een samenleving die trilt. [Ik heb meer de vrees dat de politie irrelevant wordt](#)